

<p>Nazwa projektu</p> <p>Program Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Kancelaria Prezesa Rady Ministrów</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Prof. Piotr Gliški, Wiceprezes Rady Ministrów, Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Wojciech Kaczmarczyk, Sekretarz Komitetu do spraw Pożytku Publicznego email: Wojciech.Kaczmarczyk@kprm.gov.pl, tel. 22 694 75 29</p>	<p>Data sporządzenia 25.02.2020 r.</p> <p>Źródło: Art. 23 ust. 2 ustawy z dnia z dnia 15 września 2017 r o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Dz. U. poz. 1909, z późn. zm.)</p> <p>Nr w wykazie prac: ID 37</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Strategicznym celem rządowego „Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2018-2030” jest wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego przez rozwój edukacji dorosłych w formie grundtvigiańskich uniwersytetów ludowych.

Charakterystycznym dla Polski zjawiskiem jest dysproporcja pomiędzy dynamicznym rozwojem edukacji dla osób do 24 roku życia przy jednoczesnym, relatywnie niskim, poziomie udziału w kształceniu i szkoleniu osób pomiędzy 24 a 64 rokiem życia. Tymczasem ta druga grupa osób jest istotnym wskaźnikiem LLL (life long learning) – uczenia się przez całe życie, czy też stosując inną terminologię kształcenia ustawicznego.

Zakładanym przez Unię Europejską, w wyniku przyjęcia Strategii Lizbońskiej, celem w zakresie uczestnictwa dorosłych w procesie uczenia się przez całe życie, jest osiągnięcie do roku 2020 wskaźnika co najmniej 15% w grupie wiekowej 25-64 lat. Badania potwierdzają systematyczny wzrost tego wskaźnika w UE od 7,1% w roku 2001 do 10,9% w roku 2018. W Polsce wskaźnik ten był znacznie niższy już w momencie przystąpienia do UE i niestety systematycznie maleje: w roku 2012 wyniósł 4,5%, natomiast w roku 2018 tylko 4%. W najważniejszych wnioskach Raportu Komisji Europejskiej UE „Polska. Monitor edukacji i kształcenia 2018” skonstatowano dyplomatycznie, iż udział dorosłych w kształceniu ustawicznym pozostaje dość niski. Dotychczas podejmowane próby zmian w tej dziedzinie nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

Najważniejsze dokumenty strategiczne na poziomie europejskim oraz krajowym potwierdzają jednoznacznie potrzebę rozwoju oferty edukacji pozaformalnej adresującej indywidualne potrzeby uczestników i docierającej do obszarów o znacznych niedoborach oferty edukacyjnej.

Istniejące oferty edukacyjne są na ogół mało elastyczne, powiązane z edukacją formalną w systemie oświaty lub szkolnictwa wyższego. Korzystają z nich osoby lepiej wykształcone i zmotywowane do uczenia się. Nie są one atrakcyjne dla osób, dla których istotne jest powiązanie zdobywanych umiejętności z praktycznym ich zastosowaniem w życiu codziennym i pracy. Konsekwencją tej sytuacji może być zagrożenie wykluczeniem społecznym, które obejmuje nie tylko osoby o niskich umiejętnościach, ale również ich rodziny, w tym dzieci, które często dziedziczą problemy rodziców. Problem ten z większą intensywnością dotyczy będzie obszarów już obecnie zagrożonych marginalizacją z powodów społeczno-ekonomicznych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Uniwersytety ludowe są sprawdzoną historycznie i merytorycznie adekwatną formą dla podjęcia wielu istotnych wyzwań na polu pozaformalnej edukacji dorosłych, kierują się bowiem następującymi zasadami i celami:

- sięgając do tradycji uniwersytetów ludowych w Danii oraz dziedzictwa uniwersytetów ludowych w Polsce, czyli folkehøjskoler Grundtviga, są one politycznie neutralne i zachowują programową autonomię;
- są sprawdzonym w historii ogniwem polityki oświatowej i społecznej, wzbogacają system oświaty w większości pozaformalnej (podejmują m.in. kompensacyjne formy edukacji i wychowania);
- edukują i wychowują dla wolności i demokracji, duchowego rozwoju człowieka, realizując jego potrzeby, uzdolnienia i pasje;
- ich program, oparty o pedagogikę wspólnoty, głębokie więzi międzyludzkie, a równocześnie o autonomię i wolność słuchacza w więzi ze środowiskami lokalnymi, sięga do źródeł kultury ludowej, pomaga odkrywać tożsamość „małej ojczyzny”, uwzględniając współczesne zainteresowania i potrzeby cywilizacyjne;

- wpisując się w reformy ustrojowe i gospodarcze pozwalają kształcić odważnych gospodarzy, menedżerów gospodarczych, ludzi zdolnych przewodzić środowiskom lokalnym, działaczy samorządowych, animatorów oświatowych i kulturalnych, twórców kultury i polityków;
 - programy edukacyjne uniwersytetów ludowych są platformą dialogu rozmaitych nurtów oświaty, edukacji i wychowania, współdziałania z kościołami oraz ze stowarzyszeniami oświatowymi, kulturalnymi i innymi ruchami oraz organizacjami społecznymi, czy jednostkami samorządu terytorialnego (np. bibliotekami, domami kultury itp.), które w swych programach podejmują działania zgodne z ideałami i tradycją uniwersytetów ludowych.
- Metoda edukacji grundtvigiańskiej i programy realizowane przez uniwersytety ludowe znakomicie odpowiadają na potrzeby współczesności i warte są odrodzenia. Potwierdza to doświadczenie krajów skandynawskich i niemieckojęzycznych, gdzie ta forma edukacji doskonale się sprawdza, przynosząc efekty zarówno w obszarze wzmocnienia osobistych i wspólnotowych kompetencji, jak i wskaźników odnoszących się do zdobywanej wiedzy i umiejętności. Podstawowe założenia tej metody bliskie są założeniom aktualnych polityk rozwoju edukacji dorosłych stawiających sobie za cel między innymi aktywne uczestnictwo i tworzenie kultury jako efekt kształcenia.
- Dla wykorzystania potencjału uniwersytetów ludowych w realizacji zadania poszerzenia i ubogacania oferty edukacyjnej dla osób dorosłych w Polsce potrzebne jest wsparcie instytucjonalne rozwoju istniejących uniwersytetów ludowych, pomoc w uruchamianiu nowych placówek jak i zwiększanie oraz doskonalenie ich oferty programowej łączącej edukację zawodową dorosłych ze wspieraniem aktywności obywatelskiej na rzecz lokalnego środowiska i osobistym rozwojem.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Idea uniwersytetów ludowych stworzona przez M.F.S. Grundtviga trafiła na podatny grunt w wielu krajach europejskich, ale najlepiej i trwale przyjęła się w krajach skandynawskich oraz krajach Europy Środkowej. Obecnie działające w tych krajach uniwersytety ludowe różnią się umocowaniem prawnym, sposobem finansowania, łączy je natomiast elastyczna formuła kształcenia otwarta na aktualne potrzeby.

Dla rozwoju edukacji pozaformalnej w krajach członkowskich Unii Europejskiej zadedykowano uniwersytetom ludowym w perspektywie 2007-2013 program szczegółowy UE Grundtvig w ramach programu działań wspólnotowych UE „Uczenie się przez całe życie” (Lifelong Learning Programme - LLP). W kończącej się perspektywie finansowej jego kontynuacją stał się Program Erasmus+ 2014-2020, którego jeden z modułów dotyczy kształcenia dorosłych. Choć głównym wątkiem Erasmus+ jest rozwój kapitału społecznego wśród osób młodych, w tym ich zdolności w zakresie aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie, to obejmuje on również działania w formule uniwersytetów ludowych.

Dania

W Danii, która jest ojczyzną koncepcji uniwersytetów ludowych, funkcjonuje ich obecnie ponad 70 stowarzyszonych w jednym związku. Ich działanie jest uregulowane ustawowo. Kontynuują one pierwotny model szkoły z internatem. Wspólnym wysiłkiem opracowane zostały modele nauczania dla 7 typów szkół, w których realizowane są dwie ścieżki nauczania: akademicka oraz skupiona na umiejętnościach życiowych i udziale w życiu publicznym. Dzięki zmianom programowym nauka w uniwersytetach ludowych ponownie nabrała atrakcyjności. W roku szkolnym 2018 w organizowanych przez nie kursach wzięło udział 44 tys. osób.

Szwecja

Pierwszy uniwersytet ludowy w Szwecji powstał w roku 1868. Obecnie działa ich 150 i są one ważnym elementem systemu edukacji. Uniwersytety ludowe w zdecydowanej większości (107) prowadzone są przez organizacje i stowarzyszenia, część (43) jest dziełem lokalnych samorządów. W przeciwieństwie do Danii w Szwecji nie przyjęto standardowego modelu dla wszystkich uniwersytetów. Każdy z nich ma swobodę wyboru przedmiotów i metod nauczania w ramach ogólnie określonych i prawem.

Norwegia

W Norwegii działa obecnie około 80 uniwersytetów ludowych oferujących zróżnicowane programy studiów zarówno w postaci krótkich kursów (2-94 dni), jak i dłuższych dziesięciomiesięcznych. W skali roku z nauki w nich korzysta ok. 8 tys. osób. Głównym celem ich działania jest integracja, walka z wykluczeniem.

Finlandia

Uniwersytety ludowe cieszą się dużą popularnością w Finlandii gdzie działa ich blisko 180. Są prowadzone przez różnorodne podmioty publiczne i prywatne. Rocznie w prowadzonych tam zajęciach uczestniczy ponad 600 tys. osób (wobec 5,5 mln ludności). Zajęcia są płatne. Programy kształcenia są zróżnicowane i brak jest wspólnego dla wszystkich standardu.

Niemcy

Uniwersytety ludowe w Niemczech były niezwykle popularne w pierwszych dziesięcioleciach XX wieku, natomiast po roku 1933 w większości przestały istnieć. Odrodziły się dopiero po wojnie. Przechodziły przemiany organizacyjne i programowe związane z przemianami społeczno-gospodarczymi Niemiec. Na początku XXI w. uniwersytety ludowe w Niemczech przeżyły kryzys związany z ograniczeniami budżetowymi oraz zmianami strukturalnymi w rolnictwie. Konieczne było dostosowanie formuły działania do nowych okoliczności. Zrezygnowano m.in. z tradycyjnej nazwy „Heimvolkshochschule”. Od 2005 roku stowarzyszenie zrzeszające uniwersytety nosi nazwę „Verband der Bildungszentren

im ländlichen Raum e.V.” („Stowarzyszenie Ośrodków Edukacji na Obszarach Wiejskich”). Również inne wiejskie ośrodki edukacyjne stały się członkami Związku łączącego obecnie ok. 50 instytucji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Organizacje Pozarządowe oraz podmioty określone w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, których działalność statutowa obejmuje prowadzenie pozaformalnej placówki edukacji dorosłych w formule uniwersytetu ludowego	40	Dane szacunkowe (Założenia projektu)	Organizacje uzyskają wsparcie ze środków Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na rozwój istniejących uniwersytetów ludowych, reaktywację placówek, które z różnych przyczyn zaprzestały czynnej działalności edukacyjnej, tworzenie nowych i wspieranie rozwoju tychże powstających uniwersytetów ludowych.
Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	1	-	NIW-CRSO będzie Instytucją Zarządzającą Programem

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt programu został opracowany przy współpracy z grupą ekspertów reprezentujących funkcjonujące uniwersytety ludowe oraz środowiska akademickie badające fenomen uniwersytetów ludowych.

Prace w pierwszej fazie prowadzone były pod przewodnictwem Pełnomocnika Rządu do Spraw Społeczeństwa Obywatelskiego, a następnie pod kierownictwem Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego.

Zespół pracował w okresie styczeń 2017 – styczeń 2020 r.

Zaplanowano przeprowadzenie konsultacji publicznych równoległe z procesem opiniowania i uzgodnień. Projekt Programu został opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Projekt Programu został skierowany do Rady Działalności Pożytku Publicznego, Rady Dialogu Społecznego i Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w celu jego opiniowania. Wyniki konsultacji zostaną omówione w raporcie z konsultacji dołączone do niniejszej Oceny Skutków Regulacji po ich zakończeniu.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	102,3
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (Fundusz Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego)	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	102,3
Saldo ogółem	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-102,3
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-9,3	-102,3

Źródła finansowania

Realizacja Programu finansowana będzie z krajowych środków publicznych w ramach Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego utworzonego na podstawie art. 88a ustawy z

dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, którego dysponentem jest Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego. Zgodnie z nowelizacją ww. ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r., przychodem Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego jest 4% wpływów z dopłat z gier objętych monopolem państwa. Koszty obsługi Programu w zakresie wynagrodzeń pracowników biura – pracowników NIW, finansowane będą ze środków budżetu państwa w ramach dotacji podmiotowej dla NIW (art. 32 pkt 2 UoNIW).

Plan wydatków określony w tab. 6 uwzględnia stan środków FWRSO na koniec 2019 r. oraz perspektywy wzrastających dochodów Funduszu, których skutkiem będzie zmiana planu finansowego FWRSO w kolejnych latach.

Wejście w życie Programu nie spowoduje dodatkowych kosztów dla sektora finansów publicznych i nie będzie podstawą do ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Oszacowanie kosztów realizacji programu zostało oparte o analizę obecnego stanu funkcjonowania uniwersytetów ludowych w Polsce oraz wiedzę ekspercką - poszczególne typy działań zostały zaplanowane dla zakładanej w perspektywie docelowej liczby 40 placówek oraz maksymalnej liczby uczestników w danym roku wdrażania Programu. Na tej podstawie zostały ustalone wartości wskaźników dla poszczególnych rezultatów.

Środki na realizację celów Programu w poszczególnych latach wdrażania Programu zaplanowane zostały w wysokości ogółem 9,3 mln zł rocznie, co daje łączną sumę 102,3 mln zł w całej perspektywie programowej 2020-2030.(finansowanie ze środków Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego), w tym:

- Wsparcie infrastrukturalne i programowe działających uniwersytetów ludowych, prowadzących kursy stacjonarne z wykorzystaniem bazy internatowej lub kursy niestacjonarne – 55 mln zł,
- Wsparcie tworzenia nowych oraz reaktywacji wcześniej istniejących uniwersytetów ludowych – 24 mln zł,
- Wsparcie sieci i porozumień uniwersytetów ludowych oraz upowszechnienie edukacji grundtvigiańskiej – 11 mln zł,
- Wsparcie rozwoju edukacji obywatelskiej i zachowania dziedzictwa w środowiskach lokalnych – 11 mln zł,
- obsługa techniczna Programu (oprócz wynagrodzeń pracowników biura) – 1,3 mln zł.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	4-5	6-10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	9,3	9,3	9,3	9,3	18,6	46,5	102,3
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Nie dotyczy						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Nie dotyczy						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Nie dotyczy						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	Nie dotyczy						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Wejście w życie projektu uchwały Rady Ministrów może mieć wpływ na MŚP i sektor dużych przedsiębiorstw, w postaci ewentualnego zakupu usług przez NIW- CRSO na wsparcie wykonania działań zaplanowanych w programie lub realizacji projektów inwestycyjnych obejmujących rozwój infrastruktury placówek (remonty, rozbudowy, zakup wyposażenia).

W związku z tym, że realizacja Programu finansowana będzie z krajowych środków publicznych w ramach dotacji celowej z budżetu państwa, a koszty obsługi Programu ze środków publicznych w ramach dotacji podmiotowej z budżetu państwa, wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe został wykazany w formularzu OSR do Projektu ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

- tak
 nie
 nie dotyczy

- zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

- zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

- tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Wdrożenie Programu może pozytywnie oddziaływać na rynek pracy. Uczestnictwo w Programie może mieć pozytywny wpływ na ich wiedzę i umiejętności przydatne w procesie poszukiwania miejsca pracy oraz może przyczynić się do rozwoju zawodowego. a w wymiarze krajowym pozytywny wpływ na wzmocnienie kapitału ludzkiego.

10. Wpływ na pozostałe obszary

- środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:
- społeczeństwo obywatelskie,
- system edukacji
- sytuacja rodzin,
- osób starszych

- demografia
 mienie państwowe

- informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Program zakłada wsparcie już istniejących uniwersytetów ludowych, reaktywację placówek, które z różnych przyczyn zaprzestały czynnej działalności edukacyjnej, tworzenie nowych uniwersytetów ludowych i wspieranie ich rozwoju, oddziaływanie na społeczności lokalne ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów o podobnej misji, celach i zadaniach, a także budowanie sieci i partnerstw oraz popularyzację modelu edukacji grundtvigiańskiej.

Realizacja celów szczegółowych Programu umożliwi osiągnięcie takich efektów, jak:

- uzyskanie zrozumienia i uznania wartości idei uniwersytetów ludowych przez społeczeństwo oraz organy rządowe i samorządowe odpowiedzialne za system oświaty,
- wzrost zainteresowania proponowaną ofertą edukacyjną wśród potencjalnych odbiorców oraz podniesienie wskaźnika uczestnictwa dorosłych w procesie uczenia się przez całe życie,
- rozwiązanie problemów z finansowaniem działalności programowej uniwersytetów ludowych,

	• włączenie i wykorzystanie w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego potencjału i możliwości, jakie stwarza sprawdzona koncepcja wyższej szkoły ludowej zwanej uniwersytetem ludowym,• zapewnienie środków na rozwój instytucjonalny działających uniwersytetów ludowych oraz na zwiększenie liczby placówek przez reaktywację wcześniej istniejących i tworzenie nowych placówek.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przewiduje się, że uchwała Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030 zostanie wykonana w planowanej perspektywie. Instytucja Zarządzająca we współpracy z Komitetem Monitorująco-Sterującym wdroży Program przeprowadzając konkursy dotacyjne i monitorując osiągnięcie rezultatów na przewidzianym poziomie wskaźników.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Program będzie podlegał systematycznemu monitoringowi oraz okresowej ewaluacji. Monitoring będzie prowadzony z myślą o ocenie procesu wdrażania Programu. W trakcie prowadzonych działań będą się odbywać między innymi spotkania, seminaria i szkolenia, podczas których uczestnicy będą mogli się wypowiedzieć na temat realizacji Programu, zaobserwowanych zmian, będą mogli zgłaszać postulaty i uwagi.

Ocena Programu obejmie głównie: opracowanie planu ewaluacji obejmującego różne fazy realizacji Programu, przeprowadzenie ocen związanych z monitorowaniem realizacji Programu, w szczególności, w przypadku gdy monitorowanie wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w Programie, przeprowadzenie ewaluacji w połowie realizacji okresu Programu oraz na zakończenie Programu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie dotyczy